

**JUDECĂTORIA
CHIȘINĂU
(sediul central)**

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. N. Zelinschi, 13
Email: jbotanica@justice.md; Tel.: /+373 22/ 52-20-21
www.instante.justice.md

**Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28**

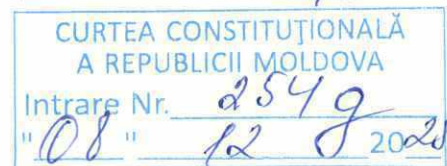
Judecătoria Chișinău (sediul central), Vă expediază încheierea din data de 04 decembrie 2025, precum și înscrisurile ce interesează soluționarea excepției de neconstituționalitate în privința prevederilor art.32 alin.(2) Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012, în redacția Legii nr.313 din 26.12.2024, MO8-10/16.01.25 art.25, în vigoare 16.02.2025, în partea sintagmei „este trecută în sarcina organului executiv al debitorului” ridicată la cererea avocatului Grecu Denis acționând în interesele pârâtului Verbanov Vladimir, în cadrul examinării cauzei privind derularea procesului de insolvență față de debitorul SRL „Hygieiacom”.

Anexe:

1. Încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul central) 2i-923/2023, din 11.06.2025 - **3 file.**
2. Cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate
3. Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

**Vicepreședinte interimar
al Judecătoriei Chișinău sediul (central)**

Arhip Alexandru

Sesizare

privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

A.1. Persoană fizică

1. Nume: Verbanov

2. Prenume: Vladimir

5. Reprezentant: Denis Grecu, avocat

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecării instanței de drept comun

La 29.11.2023, creditorul Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvabilitate față de debitorul SRL „Hygieiacom”, iar la 01.04.2024, creditorul Prisecaru Igor a înaintat cerere de alăturare la cererea introductivă a Serviciului Fiscal de Stat împotriva SRL „Hygieiacom”.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 01.12.2023, s-a admis spre examinare cererea introductivă nominalizată, iar în calitate de administrator provizoriu al SRL „Hygieiacom” a fost numit administratorul autorizat Verdeș Alexandru.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 02.04.2024, s-a admis cererea introductivă înaintată de Serviciul Fiscal de Stat și cererea de alăturare la cererea introductivă înaintată de creditorul Prisecaru Igor, s-a constatat insolvabilitate debitorului și s-a dispus inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea SRL „Hygieiacom”, în calitate de lichidator fiind desemnat administratorul autorizat Verdeș Alexandru.

În cadrul procesului de insolvabilitate, administratorul autorizat Verdeș Alexandru a depus cerere, prin care solicită aprobarea remunerației administratorului provizoriu pentru perioada 01.12.2023-31.01.2024 în mărime de 26.400 lei și încasarea acesteia în beneficiul său, în mod direct și personal, din contul administratorului statutar al SRL „Hygieiacom”, Vladimir Verbanov, în temeiul art.32 alin.(2) din Legea insolvabilității nr.149/2012 (în redacția Legii nr.313/2024).

În prezent, cauza este pendinte pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Central, ședința de judecată fiind fixată pentru data de 19.11.2025 [dosar nr. 2i-923/2023 (2-23170068-12-2i-29112023)].

C. Obiectul sesizării

Obiectul prezentei sesizări îl constituie exercitarea controlului constituționalității prevederilor art.32 alin.(2) Legii insolvenței nr.149 din 29.06.2012, în redacția Legii nr.313 din 26.12.2024, MO8-10/16.01.25 art.25, în vigoare 16.02.2025, în partea sintagmei „este trecută în sarcina organului executiv al debitorului”.

Articolul 32 alin.(2) Legii insolvenței (Repartizarea cheltuielilor judiciare aferente perioadei de observare a debitorului), în redacția enunțată, are următorul conținut:

[...]

„(2) În cazul în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri ori acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolvență, obligația de achitare a remunerației administratorului provizoriu și de acoperire a cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului este trecută în sarcina organului executiv al debitorului.”

În opinia noastră, redacția actuală a normei legale, aplicabilă atunci când nu există bunuri ori acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolvență, inevitabil afectează, pe de o parte, autonomia constituțională a justiției și, pe de altă parte, lezează dreptul de apărare și dreptul de proprietate ale persoanelor din cadrul organului executiv al debitorului insolvent, or obligația de achitare a remunerației administratorului provizoriu și de acoperire a cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului este trecută în sarcina persoanelor nominalizate, fără a delega instanței dreptul de a individualiza persoane responsabile pentru stingerea acestei obligații și fără nicio marjă de apreciere a culpei lor.

Astfel, prin norma criticată obligația cu privire la stingerea cheltuielilor legate de provizoriat sunt puse direct pe seama administratorilor companiei chiar și atunci când acestora nu le este demonstrată culpa la apariția stării de insolvență.

Prin urmare, după modificarea legii, obligația stingerii cheltuielilor legate de provizoriat, în situația lipsei sau insuficienței masei debitoare, nu reprezintă o formă de răspundere patrimonială a persoanelor vinovate, ci obligația subsidiară necondiționată a persoanelor din cadrul organului executiv al debitorului, doar datorită statutului acestora la data examinării cauzei de atragere la răspundere patrimonială în ordinea art.248 Legii insolvenței, ceea ce reprezintă o imexiune inadmisibilă în dreptul de proprietate. Or, interesul economic direct din activitatea întreprinderii îl au doar fondatorii (asociații) acesteia, care prin excepție asumă anumite riscuri personale legate de activitatea întreprinderii fondate, în cazurile prevăzute de lege.

Administratorul reprezintă o persoană angajată, al cărui drepturile, obligațiile și responsabilitățile sunt expuse într-un contract managerial, care în raport cu societate are natura a unui mandat și reprezentare. În așa caz, acesta nu poate să fie impus la cheltuieli

personale doar din cauza insuficienței patrimoniului societății comerciale, fără a fi apreciată legatura cauzală între starea de insuficiență patrimonială și activitatea personală a administratorului.

Mai mult ca atât, o asemenea soluție legislativă echivalează cu o prezumare implicită a culpei, fiind contrară principiilor constituționale care consacră caracterul subiectiv al răspunderii juridice, dreptul de proprietate privată și garanțiile aferente unei ordini de drept întemeiate pe justă răspundere și proporționalitate. Această aplicare concretă demonstrează efectul neconstituțional al normei contestate.

Analiza incidenței prezentei excepții vizează nu doar compatibilitatea formală a prevederii legale cu Constituția, ci și modul în care legiuitorul a respectat raționamentele obligatorii ale Curții Constituționale.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție

Prevederi relevante din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 1

Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

”(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

[...]”

Articolul 9

Principiile fundamentale privind proprietatea

”(2) Proprietatea nu poate fi folosită în detrimentul drepturilor, libertăților și demnității omului.

[...]”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

”(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Avera dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

[...]”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și

infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

Articolul 127

Proprietatea

„(1) Statul ocrotește proprietatea.

(2) Statul garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății.

[...]”

Prevederi relevante ale Legii nr.135 din 14.06.2007 privind societățile cu răspundere limitată:

Articolul 2

Noțiunea de societate cu răspundere limitată

„(1) Societatea cu răspundere limitată (denumită în cele ce urmează societate) este societatea comercială cu personalitate juridică al cărei capital social este divizat în părți sociale și ale cărei obligații sînt garantate cu patrimoniul societății.

(2) Societatea își exercită, de la data constituirii, drepturile și obligațiile sale prin intermediul administratorului.”

Articolul 9

Dobîndirea personalității juridice și răspunderea

„(1) Societatea se consideră constituită și dobîndește personalitate juridică de la data înregistrării de stat.

(2) Societatea răspunde pentru obligațiile asumate cu toate bunurile sale.

(3) Asociații nu răspund pentru obligațiile societății, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Ei suportă riscul pierderilor ce rezultă din activitatea societății în limitele participațiunii lor la capitalul social.

(4) Asociatul care nu a vărsat în termenul stabilit aportul subscris răspunde subsidiar pentru obligațiile societății în limita aportului subscris.”

Articolul 11 Fondatorii și asociații

(1) Societatea poate fi constituită de unul sau de mai mulți fondatori persoane fizice și/sau juridice cărora legea nu le interzice acest lucru.

(2) La data înregistrării de stat a societății, fondatorii acesteia devin asociați.
[...]"

Articolul 33 Majorarea capitalului social

„(1) Majorarea capitalului social al societății se admite numai după vărsarea integrală a aporturilor subscrise.

(2) Capitalul social se va majora prin :

a) mărirea proporțională a părților sociale din contul profitului net al societății sau din mijloacele capitalului de rezervă și/sau alte surse;

b) vărsarea aporturilor suplimentare de către asociați și/sau de către terții care au devenit asociați;

c) convertirea obligației pecuniare a societății în părți sociale.

(3) Majorarea capitalului social din contul vărsării unor noi aporturi se efectuează cu respectarea prevederilor art.24 alin. (6).

[...]"

Articolul 49 Competența adunării generale a asociațiilor

„(1) De competența exclusivă a adunării generale a asociațiilor țin:

[...]

h) adoptarea hotărârii privind repartizarea profitului net, inclusiv privind plata dividendelor, sau privind acoperirea pierderilor;

[...]"

Articolul 69 Generalități

„(1) Societatea trebuie să aibă unul sau mai mulți administratori, care administrează societatea și o reprezintă.

(2) Administrator poate fi o persoană fizică cu capacitate deplină de exercițiu căreia, prin lege sau hotărâre judecătorească, nu-i este interzisă deținerea funcției de

administrator sau a unei alte funcții ce acordă dreptul de dispoziție asupra bunurilor materiale și care nu are antecedente penale nestinse pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni săvârșite de persoane cu funcție de răspundere sau de persoane care gestionează organizații comerciale.

(2¹) Statutul societății poate să prevadă atribuirea calității de administrator și unei persoane juridice. Pentru administratorul persoană juridică, prevederile art. 199 din Codul civil nr. 1107/2002 se aplică în mod corespunzător.

(3) Raporturilor juridice dintre administrator și societate li se aplică dispozițiile legale cu privire la reprezentare și mandat, dacă legea sau statutul nu prevede altfel.”

Articolul 70

Desemnarea administratorului

„(1) Administratorul societății se desemnează de adunarea generală a asociaților sau de consiliul societății dacă statutul prevede aceasta. Administratorul poate fi eliberat oricând cu sau fără motiv.

(2) În calitate de administrator poate fi desemnat unul dintre asociați sau un terț.

(3) Datele despre desemnarea și eliberarea administratorului, precum și despre identitatea acestuia, se prezintă pentru înregistrare în Registrul de stat al persoanelor juridice. La acestea se anexează hotărârea de desemnare sau de eliberare a administratorului.”

Articolul 71

Drepturile administratorului

„(1) Administratorul este în drept:

a) să efectueze actele de gestiune a societății, necesare atingerii scopurilor prevăzute în statut, în hotărârile adunării generale a asociaților;

b) să reprezinte fără procură societatea în raporturile cu organele statului, cu terții și în instanțele de judecată;

c) să elibereze altor persoane mandat în numele societății;

d) să exercite alte împuterniciri atribuite de adunarea generală a asociaților sau de consiliul societății conform competenței lor;

e) să convoace adunarea generală a asociaților în cazurile prevăzute la art. 64 alin.

(4).

[...]”

Articolul 72

Obligațiile administratorului

„(1) Administratorul este obligat să gestioneze societatea astfel încât scopurile, pentru care aceasta a fost constituită, să fie realizate cât mai eficient.

(2) Administratorul este obligat să execute hotărârile adunării generale a asociațiilor și ale consiliului societății.

(3) Administratorul este obligat să ia parte la adunările generale ale asociațiilor și la ședințele consiliului societății.

(4) Administratorul asigură ținerea contabilității societății, precum și a registrelor societății prevăzute de lege și de statut, și informează asociații cu privire la starea de lucruri și la gestiunea societății.

(5) În exercitarea atribuțiilor sale, administratorul va da dovadă de diligență și loialitate.

(6) Administratorul este obligat să convoace adunarea generală a asociațiilor dacă valoarea activelor nete ale societății a devenit mai mică decât capitalul ei social.

(7) În cazul apariției indiciilor de insolvabilitate, administratorul este obligat să depună imediat, dar nu mai târziu decât la expirarea unei luni, cerere introductivă de intentare a procesului de insolvabilitate dacă asociații nu vor acoperi pierderile.”

Articolul 73

Limitarea drepturilor administratorului

„(1) Administratorul este obligat față de societate să respecte limitele împuternicirilor stabilite în statut ori, dacă acesta nu prevede altfel, de către adunarea generală a asociațiilor.

(2) Dacă administratorul a încălcat restricțiile stabilite la alin. (1), societatea sau orice asociat poate cere, în numele societății, repararea prejudiciilor cauzate acesteia.”

Articolul 76

Răspunderea administratorului

„(1) Administratorul societății poartă răspundere materială deplină pentru prejudiciile cauzate de el societății, inclusiv prin plăți ilegale făcute asociațiilor sau prin efectuarea ori neefectuarea de plăți ale dobânzilor sau altor venituri aferente obligațiunilor, cu încălcarea prevederilor prezentei legi, ale statutului societății sau ale hotărârii/deciziei cu privire la emisiunea obligațiunilor.”

Prevederi relevante din Codul civil:

Articolul 20

Vinovăția

„(1) Dacă prin lege nu se prevede altfel, persoana răspunde numai pentru prejudiciul cauzat prin fapta sa săvârșită cu vinovăție sub forma intenției sau imprudenței. [...]”

Articolul 177

Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice

„(1) Persoana juridică își exercită, de la data constituirii, drepturile și își execută obligațiile prin administrator. Persoana juridică poate avea unul sau mai mulți administratori.

(2) Are calitatea de administrator persoana fizică sau, în cazurile expres prevăzute de lege, persoana juridică care, în condițiile legii și ale actului de constituire, este desemnată să acționeze, în raporturile cu terții, individual sau colectiv, în numele și pe contul persoanei juridice. Persoana juridică cu scop lucrativ poate avea în calitate de administrator o altă persoană juridică.

(3) În raporturile cu terții, persoana juridică este angajată prin actele juridice ale organelor sale competente, cu excepția cazului când actele astfel încheiate depășesc limitele împuternicirilor sale prevăzute de lege. Dispozițiile actului de constituire ori hotărârile organelor persoanei juridice care limitează împuternicirile conferite de lege administratorului sînt inopozabile terților, chiar dacă au fost îndeplinite formalitățile de publicitate.

(4) Înregistrarea administratorului sau altei persoane cu drept de reprezentare a persoanei juridice în registrul de publicitate prevăzut de lege face inopozabilă terților orice încălcare cu privire la desemnarea acestora, cu excepția cazului în care persoana juridică demonstrează că terții în cauză cunoșteau încălcarea.

[...]

(6) Raporturilor juridice dintre persoana juridică și administrator li se aplică dispozițiile legale cu privire la reprezentare și mandat dacă legea sau actul de constituire nu prevede altfel.

[...]”

Articolul 184.

Răspunderea persoanei juridice

„(1) Persoana juridică răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul ce îi aparține.

(2) Membrul persoanei juridice nu răspunde pentru obligațiile persoanei juridice, iar persoana juridică nu răspunde pentru obligațiile membrului, cu excepțiile stabilite de lege sau de actul de constituire.”

Articolul 1496

Repararea prejudiciului cauzat mandatarului

„(1) Mandantul este obligat să repare și prejudiciul produs fără vina sa pe care mandatarul l-a suferit în executarea mandatului dacă prejudiciul este rezultatul unui pericol legat de obligația contractuală ori s-a produs în urma executării unei indicații a mandantului.

(2) Nu se poate formula o pretenție în temeiul alin.(1) atunci când un prejudiciu de felul celui care s-a produs urmează a fi acoperit prin remunerație sau când prejudiciul a fost practic produs printr-o acțiune care nu era necesară executării obligațiilor contractuale ale mandatarului sau printr-o omisiune a lui. Dacă acoperirea prejudiciului din contul remunerației va fi contestată, sarcina probei se pune pe seama mandatarului.”

Prevederile relevante ale Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, nr.342 din 04 noiembrie 1950, ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM, Nr.1298-XIII din 24.07.1997:

Articolul 1

Obligația de a respecta drepturile omului

„Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.”

Articolul 6

Dreptul la un proces echitabil

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. [...]”

Articolul 17

Interzicerea abuzului de drept

„Nicio dispoziție din prezenta Convenție nu poate fi interpretată ca autorizând unui stat, unui grup sau unui individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau libertăților recunoscute de prezenta Convenție, sau de a aduce limitări acestor drepturi și libertăți, decât cele prevăzute de această Convenție.”

Prevederile relevante ale Protocolului Adițional nr.1 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Paris, 20.III.1952):

Articolul 1
Protecția proprietății

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.[...]”

Practica Jurisdicțională relevantă a Curții Constituționale a Republicii Moldova:

În această ordine de idei, relevantă este Hotărârea Curții Constituționale nr.16 din 09.06.2020 „privind excepția de neconstituționalitate a art.70 alin.(3) și (13) din Legea insolabilității”:

„74. Curtea reține că echilibrul dintre principii nu trebuie să presupună existența unei sarcini individuale și excesive pentru persoane. Persoanele trebuie să aibă parte de garanții efective și adecvate în eventualitatea abuzurilor (e.g., unii membri ai organelor de conducere nu trebuie să răspundă patrimonial prin acoperirea onorariului și a cheltuielilor administratorului sau lichidatorului atunci când insolabilitatea a fost provocată de alți membri ai organelor de conducere). Chiar dacă persoanele afectate, i.e. membrii organelor de conducere și asociații, acționarii sau membrii debitorului, ar avea posibilitatea să dovedească lipsa culpei lor în eventualele proceduri judiciare, prevederile contestate nu-i absolvă de obligația plății onorariului și a cheltuielilor aferente. Curtea subliniază că asemenea măsuri rigide defavorizează de plano dreptul de proprietate al persoanelor în discuție. Din acest punct de vedere, dreptul lor de proprietate este garantat insuficient (a se vedea, mutatis mutandis, Kotov v. Rusia [MC], 3 aprilie 2012, § 114).

3. Se declară constituționale textele „le suportă membrii organelor de conducere și asociații, acționarii sau membrii debitorului” din articolul 32 alin. (2) și „în obligația organelor de conducere ale debitorului” din articolul 70 alin. (13) ale Legii insolabilității nr. 149 din 29 iunie 2012, în măsura în care le este demonstrată culpa la apariția stării de insolabilitate.”

În special, relevantă este Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 05.04.2022 „privind excepția de neconstituționalitate a art.25 alin.(6) și 32 din Legea insolvenței”:

„57. Așadar, Curtea reține că, în prezent, nu există un cadru legal care să reglementeze modul de achitare a remunerației administratorului provizoriu și de restituire a eventualelor cheltuieli avansate de acesta, în cazul în care debitorul aflat în perioada de observație nu are bunuri și nici nu există persoane cărora le-ar fi imputabilă eventuala stare de insolvență. Această omisiune de reglementare face ca administratorul provizoriu să nu fie remunerat pentru o activitate de interes public efectiv desfășurată.

58. Curtea nu constată existența vreunui scop legitim pentru a justifica omisiunea reglementării unui mecanism de plată a remunerației administratorului provizoriu și de restituire a cheltuielilor avansate de acesta în cazul în care debitorul nu are bunuri și nici nu există persoane cărora să le fie imputabilă starea de insolvență a debitorului. Așadar, în lipsa unui scop legitim al omisiunii de reglementare, Curtea constată o intruziune inadmisibilă în dreptul de proprietate al administratorului provizoriu, intruziune care nu îndeplinește condiția impusă de articolul 54 alin. (2) din Constituție.

59. Rezumând cele enunțate supra, Curtea conchide că prevederile articolului 32 din Legea insolvenței contravin articolului 46 coroborat cu articolele 23 și 54 din Constituție în partea în care nu reglementează un mecanism de plată a remunerației administratorului provizoriu și de restituire a cheltuielilor avansate de acesta în cazul în care debitorul nu are bunuri și nici nu există persoane cărora să le fie imputabilă starea de insolvență a debitorului.

60. În aceste condiții, Curtea va emite o Adresă Parlamentului în vederea modificării legislației în conformitate cu raționamentele prezentei hotărâri.

63. În acest sens, Curtea menționează că nu poate substitui Parlamentul în reglementarea unui mecanism de remunerare în situațiile examinate supra. Această circumstanță face imposibilă aplicarea imediată a prezentei Hotărâri.

[...]

3. Se declară neconstituțională omisiunea articolului 32 din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012 de a reglementa un mecanism pentru recuperarea cheltuielilor efectuate în avans și pentru încasarea remunerației administratorului provizoriu în situația în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri, iar membrilor organelor de conducere nu le este imputabilă apariția stării de insolvență a debitorului.”

Le fel, în partea limitării competențelor instanței privind constatarea vinovăției, precum și ingerința sancțiunii în dreptul de proprietate, relevantă este Hotărârea Curții Constituționale nr.18 din 30.06.2020 „privind controlul constituționalității art.76/1 alin.(1) din Codul contravențional”:

„38. În acest sens, cu privire la situația amenzilor, Curtea Europeană a menționat că acestea trebuie considerate imixtiuni în dreptul de proprietate al contravenientului, pentru că lipsesc persoana vizată de o parte din patrimoniul său, i.e. de suma de bani pe care trebuie să o plătească (a se vedea S.C. Complex Herta Import Export S.R.L. Lipova v. România, 18 iunie 2013, § 31; Mamidakis v. Grecia, 11 ianuarie 2007, § 44). Curtea a reținut că aplicarea amenzilor prevăzute de Codul contravențional face incident articolul 46 din Constituție [dreptul la proprietate privată și protecția acesteia].

[...]

84. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că dacă judecătorul este competent doar să stabilească existența sau inexistența infracțiunii sau a contravenției, nu și să stabilească oportunitatea amenzii sau a altei pedepse, el nu exercită un control de jurisdicție deplină. În acest sens, persoana interesată este lipsită de dreptul de acces la un tribunal de jurisdicție deplină (cauza *Silvester's Horeca SRL v. Belgia* din 4 martie 2004, §§ 26-30).

85. De asemenea, în cauza *Chevol v. Franța* din 13 februarie 2003, § 77, Curtea Europeană a subliniat că exercitarea jurisdicției depline de către un tribunal presupune să nu renunțe la nici una din componentele funcției de a judeca. Tribunalul trebuie să se bucure de o jurisdicție deplină atât în privința stabilirii faptelor, cât și în privința aplicării dreptului. Imposibilitatea de a se pronunța în mod independent asupra aspectelor cruciale pentru soluționarea litigiului, cu care a fost sesizată, ar putea constitui o încălcare a articolului 6 § 1 din Convenția Europeană.

[...]

105. Cu privire la pretinsa încălcare a dreptului de proprietate privată, Curtea reiterează că acesta nu este un drept absolut, poate suporta anumite limitări și este susceptibil de ingerințe ale statului în ceea ce privește exercitarea atributelor sale. Instituirea anumitor limite este impusă de necesitatea asigurării unui echilibru între interesele individuale și interesul general (HCC nr. 21 din 20 octombrie 2011; DCC nr. 161 din 10 decembrie 2018, § 30; DCC nr. 52 din 2 iunie 2020, § 23). Totuși, aceste restrângeri trebuie să respecte cerințele prevăzute de articolul 54 din Constituție, și anume, să fie prevăzute de lege, să urmărească unul sau mai multe dintre scopurile legitime stabilite la acest articol, să fie necesare și proporționale cu situația care le-a determinat (a se vedea, *mutatis mutandis*, HCC nr. 6 din 10 aprilie 2018, § 56).

106. În acest sens, Curtea constată că amenda aplicată persoanelor reprezintă o ingerință în dreptul de proprietate, garantat de articolul 46 din Constituție. [...]

109. Curtea reiterează că legislatorul nu poate reglementa o sancțiune astfel încât să lipsească instanța de judecată de posibilitatea de a o individualiza în mod efectiv și rezonabil. Curtea menționează că limitarea rolului instanței de judecată lipsește de substanță garanțiile dreptului la un proces echitabil, consacrat de articolele 20 din Constituție și 6 din Convenția Europeană (HCC nr. 5 din 6 martie 2018, § 70)."

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție

În redacția inițială a art.32 alin.(2) Legii insolvenței (în vigoare din 13.03.2013) legiuitorul prevedea că, *În cazul în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri ori acestea sînt insuficiente pentru a se acoperi cheltuielile procesului de insolvență, remunerarea administratorului provizoriu și acoperirea cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului le suportă membrii organelor de conducere și asociații, acționarii sau membrii debitorului, în mod solidar.*

Cu referire la acest articol, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.16 din 09.06.2020, Curtea a declarat constituțional textul „le suportă membrii organelor de conducere și asociații, acționarii sau membrii debitorului” din art.32 alin.(2) și „în obligația organelor de conducere ale debitorului” din art.70 alin.(13) ale Legii insolvenței, în măsura în care le este demonstrată culpa la apariția stării de insolvență.

Ulterior, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 05.04.2022, Curtea a constatat omisiunea de reglementare a unui mecanism de plată a remunerației administratorului provizoriu și a restituirii cheltuielilor avansate de acesta în situația în care debitorul nu are bunuri și nu există persoane culpabile de starea de insolvență. În mod expres, Curtea a delegat Parlamentului sarcina de a reglementa un mecanism echitabil pentru asemenea situații.

Cu toate acestea, Parlamentul RM a adoptat Legea nr.313 din 26.12.2024 (MO8-10/16.01.25 art.25, în vigoare 16.02.2025) pentru modificarea Legii insolvenței nr.149/2012, prin care *inter alia* s-a modificat art.32 alin.(2), iar în noua redacție are următorul conținut: „(2) *În cazul în care în patrimoniul debitorului nu există bunuri ori acestea sunt insuficiente pentru a acoperi cheltuielile procesului de insolvență, obligația de achitare a remunerației administratorului provizoriu și de acoperire a cheltuielilor efectuate de acesta în perioada de observare a debitorului este trecută în sarcina organului executiv al debitorului.*”

În opinia autorului excepției, prevederile art.32 alin.(2) din Legea insolvenței nr.149/2012, în redacția Legii nr.313/2024, în măsura în care transferă automat obligația de achitare a remunerației administratorului provizoriu în sarcina organului executiv al debitorului, constituie o ingerință disproporționată și nejustificată în dreptul de proprietate al membrilor organului executiv, contravenind articolelor 1 alin.(3), 4, 21, 23, 46, 54 și 127 din Constituția Republicii Moldova.

Norma contestată nu transpune raționamentele obligatorii ale Curții Constituționale, ci le contrazice în mod direct, transformând o obligație care, în mod legitim, ar putea fi impusă doar persoanelor culpabile, într-o sarcină patrimonială impusă automat unor persoane nevinovate, doar în considerarea funcției pe care o exercita.

Reglementarea actuală înlocuiește premisa esențială a oricărei forme de răspundere – vinovăția – cu un criteriu pur formal, acela al calității de membru al organului executiv, golind de conținut principiile responsabilității subiective și ale justei răspunderi juridice. O asemenea soluție legislativă constituie o abatere gravă de la principiile fundamentale ale dreptului constituțional, civil și al societăților comerciale, întrucât instituie o obligație patrimonială directă, automată și necondiționată, independent de existența unei legături cauzale, a unei fapte imputabile sau a unui raport juridic generator de răspundere. Sub acest aspect, norma are o natură sancționatorie mascată, lipsită de legitimitate constituțională și incompatibilă cu standardele unui stat de drept.

În loc să fie reglementat un mecanism echitabil de remunerare a administratorilor provizorii în cazurile în care patrimoniul debitorului este inexistent sau insuficient, iar nicio persoană nu poate fi considerată vinovată de apariția stării de insolabilitate – așa cum și-a expus raționamentele Curtea Constituțională în Hotărârea nr.8/2022 –, legiuitorul a optat pentru o soluție diametral opusă, impunând o obligație patrimonială și asupra persoanelor nevinovate.

Prin această opțiune legislativă, Parlamentul a denaturat finalitatea deciziei Curții Constituționale, substituind remedierea omisiunii legislative cu instituirea unei răspunderi obiective și absolute asupra organului executiv, ceea ce reprezintă o ingerință inadmisibilă în drepturile fundamentale și o încălcare vădită a principiilor proporționalității, legalității și securității juridice.

Nerespectarea standardului de calitate a legii (art.23 și art.54 alin.(2) din Constituție):

Articolul 1 alin.(3) din Constituție proclamă Republica Moldova ca un stat de drept și democratic. Astfel, reiterăm importanța principiului statului de drept pentru o societate democratică.

Exigențele statului de drept presupun *inter alia* asigurarea legalității și a certitudinii juridice (Raportul privind preeminența dreptului, adoptat de Comisia de la Veneția la cea de-a 86 sesiune plenară, 2011, §41).

În acest context, principiul legalității și al certitudinii juridice este esențial pentru garantarea încrederii în statul de drept și constituie o protecție împotriva arbitrarului. Așadar, asigurarea și respectarea acestor principii obligă statul să edicteze într-o manieră clară și previzibilă normele adoptate.

Adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare se impune și prin art.23 alin.(2) din Constituție, care stabilește obligația statului de a asigura dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale. În acest sens, norma

constituțională stabilește că statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

În Hotărârea nr. 26 din 23.11.2010, Curtea a reținut că, „Pentru a corespunde celor trei criterii de calitate – accesibilitate, previzibilitate și claritate – norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei în situația dată, persoana poate pretinde că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o astfel de interpretare, norma ce nu corespunde criteriilor clarității este contrară art.23 din Constituție [...]”

Curtea Europeană în jurisprudența sa a subliniat importanța asigurării accesibilității și previzibilității legii, instituind o serie de repere, pe care legiuitorul trebuie să le aibă în vedere pentru respectarea acestor exigențe.

Astfel, Curtea Europeană a menționat că nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a permite individului să-și corecteze conduita. În special, o normă este previzibilă atunci când oferă o anumită garanție contra atingerilor arbitrare ale puterii publice (cauza *Amann v. Elveția*, hotărârea din 16.02.2000, §56).

Testul preciziei legii impune ca legea, în situațiile în care oferă o anumită marjă de discreție, să indice cu suficientă claritate limitele acesteia (cauza *Silver și alții v. Regatul Unit*, hotărârea din 25.03.1983, §80).

În acest sens, în Hotărârea nr. 26 din 27.09.2016, Curtea reține că la elaborarea unui act normativ legiuitorul trebuie să respecte normele de tehnică legislativă pentru ca acesta să corespundă exigențelor de calitate. De asemenea, textul legislativ trebuie să corespundă principiului unității materiei legislative sau corelației între textele regulatorii, pentru ca persoanele să-și poată adapta comportamentul la reglementările existente, ce exclud interpretările contradictorii sau concurența între normele de drept aplicabile.

Previzibilitatea și claritatea constituie elemente *sine qua non* ale constituționalității unei norme, care în activitatea de legiferare acestea nicidecum nu pot fi omise.

La caz, deși ingerința este formal „prevăzută de lege”, prevederea art.32 alin.(2) Legii insolvenței, în redacția Legii nr.313 din 26.12.2024, nu îndeplinește cerințele de claritate, previzibilitate și accesibilitate, consacrate de art.23 alin.(2) din Constituție și dezvoltate în jurisprudența Curții Constituționale (Hotărârile Curții Constituționale, nr.16 din 09.06.2020 și nr.8 din 05.04.2022).

Sintagma „trecută în sarcina organului executiv al debitorului” este lipsită de claritate și de determinare juridică, neprecizând care este natura juridică a acestei obligații sau în ce condiții se poate atrage o asemenea răspundere materială și dacă este condiționată de vinovăție ori nu.

O asemenea formulare lasă o marjă arbitrară de interpretare, permițând extinderea obligației asupra persoanelor care nu au nicio legătură causală sau juridică cu insolvabilitatea debitorului, pentru a suporta cheltuielile impuse fiind suficient doar deținerea funcției în cadrul organului executiv al debitorului. Lipsa preciziei și a criteriilor obiective contravine cerinței de „calitate a legii”, întrucât norma nu permite persoanei vizate să prevadă în mod rezonabil consecințele juridice ale statutului său.

Prin urmare, textul contestat încalcă principiul securității juridice, și nu respectă condițiile impuse de art.54 alin.(2) privind limitarea drepturilor fundamentale, potrivit cărora orice restrângere trebuie să fie clar prevăzută de lege, necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul legitim urmărit.

Această lipsă de claritate și previzibilitate a condus deja la interpretări divergente în practică, generând aplicarea neuniformă a legii și creând riscul ca persoane nevinovate să fie obligate la plăți patrimoniale arbitrare, ceea ce contravine principiului securității juridice și încrederii legitime.

***Distorsionarea naturii raportului juridic dintre societate și administrator.
Eliminarea vinovăției din sfera răspunderii:***

Reglementarea instituită prin art.32 alin.(2) din Legea insolvabilității, în forma rezultată în urma modificărilor operate prin Legea nr.313/2024, produce o distorsiune gravă a naturii juridice a raportului dintre societate și administrator, afectând însăși fundația conceptuală a reglementării persoanei juridice și a organelor sale.

În dreptul civil și în dreptul societăților comerciale, administratorul nu este un proprietar, un asociat sau un beneficiar al activității economice a persoanei juridice, ci un mandatar investit de societate, în limitele unui raport de mandat, cu obligația de a realiza gestiunea patrimoniului altuia.

Acesta este motivul pentru care atât Codul civil (art.177, art.184, art.1496), cât și Legea nr.135/2007 (art.2, 9, 69–76) stabilesc expres că persoana juridică își exercită drepturile și își execută obligațiile prin administrator, societatea răspunde pentru obligațiile sale cu propriul patrimoniu, iar administratorul răspunde numai pentru prejudiciile cauzate prin vină. Însuși conceptul de „societate cu răspundere limitată” consacră separația strictă dintre patrimoniul persoanei juridice și patrimoniul membrilor săi, iar administratorul, cu atât mai mult, nefiind titularul vreunei participații obligatorii, este și mai îndepărtat de orice posibilă răspundere patrimonială fără culpă.

Prin transferul automat al obligației de achitare a remunerației administratorului provizoriu în sarcina organului executiv, norma contestată subminează această arhitectură juridică fundamentală, substituind regulile clare privind răspunderea persoanei juridice cu un regim de răspundere patrimonială individuală pentru administratorul statutar, fără nicio justificare derivată din natura raportului juridic.

Astfel, legiuitorul ignoră faptul că administratorul exercită o funcție reprezentativă, în virtutea unui contract managerial și în limitele și condițiile stabilite de lege și de proprietarii societății, fără a avea vreun beneficiu propriu, direct, din activitatea economică sau din eventualul succes al întreprinderii.

Prin însăși natura raportului de mandat, administratorul execută obligațiile în interesul exclusiv al mandantului — societatea — iar eventuala sa răspundere este întotdeauna circumstanțiată și condiționată de vinovăție. A transforma această funcție într-o sursă de obligații patrimoniale autonome, necondiționate de o faptă culpabilă, înseamnă a confunda administratorul cu fondatorul/asociatul, iar uneori chiar a-l plasa într-o poziție juridică mai defavorizată decât pe aceștia.

În același timp, prin ignorarea diferenței dintre autoritatea decizională a asociațiilor și rolul de gestiune executivă al administratorilor, legiuitorul introduce o răspundere patrimonială directă pentru administrator în situații în care acesta nu exercită de fapt controlul strategic asupra patrimoniului societății și nu beneficiază de rezultatele economice ale acesteia. Se rupe astfel echilibrul contractual inerent raportului de mandat: beneficiile sunt ale mandantului, iar riscurile sunt transferate asupra mandatarului, ceea ce contravine principiilor generale consacrate în dreptul civil și ignoră expres art.1496 Cod civil, care stabilește limitele răspunderii mandatarului și interdicția de a-l obliga la suportarea unor prejudicii ce nu îi sunt imputabile.

Mai mult, prin faptul că instituie o obligație patrimonială directă în sarcina persoanei care exercită funcția de administrator statutar, doar în considerarea acestei calități și independent de orice conduită culpabilă, legiuitorul alterează natura obiectivă a personalității juridice. Se ajunge astfel la o formă mascată de „responsabilitate personală” pentru obligațiile persoanei juridice, rezultat care contravine art.9 și art.184 Cod civil, potrivit cărora persoana juridică este subiectul exclusiv al obligațiilor sale, iar membrii ori organele acesteia nu răspund decât în cazurile expres prevăzute de lege și întotdeauna în condițiile demonstrației vinovăției.

În mod evident, reglementarea contestată introduce un regim juridic contrar acestor dispoziții, întrucât instituie o răspundere, lipsită de condiția culpei, pentru o obligație care nu rezultă nici din fapta administratorului, nici din raporturile interne ale societății.

Această distorsionare a naturii raportului dintre societate și administrator are, astfel, implicații constituționale grave. Sub aparența unui mecanism procedural de acoperire a cheltuielilor procesului de insolvență, legiuitorul introduce o formă de răspundere patrimonială, obligația subsidiară obligatorie și necondiționată a persoanelor din cadrul organului executiv al debitorului.

Eliminarea vinovăției din sfera răspunderii juridice echivalează cu plasarea membrilor organului executiv al debitorului într-o poziție de garant personal al obligațiilor

întreprinderii, ceea ce încalcă principiul fundamental conform căruia „nimeni nu poate fi ținut să suporte consecințele juridice ale unei situații pentru care nu poartă răspundere”.

În consecință, norma contestată nu doar că alterează un raport juridic fundamental consacrat în dreptul civil și în dreptul societăților comerciale, ci produce o veritabilă detronare a principiului vinovăției, substituindu-l cu un criteriu pur formal, ceea ce reprezintă o încălcare flagrantă a principiilor consacrate de Constituție și o abandonare a standardelor enunțate expres de Curtea Constituțională în Hotărârile nr.16/2020 și nr.8/2022.

Eliminarea vinovăției și instituirea unei răspunderi cu încălcarea art.21 din Constituție și a principiului fundamental al răspunderii juridice:

Principiul răspunderii subiective, fundamentat pe existența vinovăției, constituie una dintre pietrele de temelie ale ordinii constituționale și ale sistemului juridic național. Articolul 21 din Constituție consacră prezumția de nevinovăție, garantând că nicio persoană nu poate fi tratată drept culpabilă în lipsa unei constatări judiciare corespunzătoare, iar această garanție, deși este formulată în context penal, reflectă un principiu general al statului de drept: orice formă de răspundere cu caracter sancționator sau împovărător trebuie să fie individualizată și fundamentată pe vinovăția persoanei vizate.

Dincolo de sfera penală, acest principiu impregnează întregul drept al răspunderii civile, al răspunderii patrimoniale și al raporturilor în care statul poate transfera sarcini financiare către persoane private.

În unison cu articolul 21 din Constituție, articolele 6 din Convenția Europeană și 11 alin.(2) din Declarația Universală consacră principiul prezumției nevinovăției.

În lumina jurisprudenței Curții Europene, prezumția nevinovăției instituită de articolul 6 § 2 din Convenția Europeană, nu privește numai procesul penal în sens strict, ci are o aplicație mai largă, într-un dublu sens: pe de o parte, această garanție este aplicabilă ori de câte ori fapta imputabilă unei persoane are o conotație penală, indiferent de calificarea atribuită de legislația internă a fiecărui stat [astfel, ea este aplicabilă, de exemplu, unei proceduri privitoare la fraudă fiscală (*Heinrich v. Franța*, hotărârea din 22.09.1994, §64) sau în materie de sancțiuni administrative (*Lutz v. Austria*, hotărârea din 25.08.1987, §57)];.

Prin urmare, Curtea a admis că principiul vinovăției derivă din statul de drept și din dreptul la un proces echitabil, putând fi extins și în alte domenii în care statul impune sancțiuni sau sarcini patrimoniale cu caracter punitiv sau compensator.

Curtea Constituțională a stabilit în mod expres, prin Hotărârea nr.16 din 09.06.2020, că suportarea cheltuielilor administratorului provizoriu de către organele de

conducere este constituțională numai în măsura în care le este demonstrată culpa în apariția stării de insolvabilitate.

Natura juridică a răspunderii organelor de conducere a debitorului prevăd caracteristicile răspunderii delictuale, constituind de fapt o răspundere specială. În consecință, fiind vorba despre o răspundere delictuală, pentru a fi angajată este necesar de a fi îndeplinite condițiile generale ale răspunderii delictuale, conform art.1098 Cod civil: fapta ilicită, prejudiciul, legătura de cauzalitate între faptă și prejudiciu.

Prin noua redacție a art.32 alin.(2) Legii insolvabilității, legiuitorul a eliminat complet condiția vinovăției, substituind-o cu un criteriu pur formal al calității de membru al „organului executiv al debitorului”. Astfel, o persoană poate fi obligată să plătească sume considerabile doar pentru că a deținut o funcție, fără ca instanța să stabilească o legătură cauzală între conduita sa și starea de insolvabilitate.

Eliminarea vinovăției din sfera răspunderii prevăzute la art. 32 alin.(2) al Legii insolvabilității reprezintă o abatere radicală și nejustificată de la acest principiu constituțional, întrucât instituie o răspundere patrimonială automată și independentă de orice fapt imputabil.

Reglementarea contestată nu prevede nicio condiție privind existența vreunei acțiuni sau inacțiuni culpabile, nu solicită stabilirea unei legături cauzale între conduita administratorului și insuficiența patrimoniului debitorului și nu permite vreo formă de evaluare a conduitei individuale. Astfel, întreaga sarcină financiară derivată din remunerarea administratorului provizoriu este transferată asupra membrilor organului executiv exclusiv în considerarea poziției lor formale, ceea ce transformă obligația în sancțiune, fără ca persoana vizată să aibă posibilitatea de a combate caracterul imputabil al situației.

Or, în lumina prevederilor Codului civil — inclusiv art.20, care statuează că răspunderea poate fi angajată doar pentru prejudiciul cauzat prin fapta săvârșită cu vinovăție, și art.1098, care stabilește condițiile răspunderii delictuale — orice formă de obligație patrimonială întemeiată pe imputarea unei situații prejudiciabile trebuie să fie justificată prin existența unei culpe.

Normele speciale din Legea nr.135/2007, precum articolele 72 și 76, consolidează același fundament juridic, limitând răspunderea administratorului la situațiile în care acesta a cauzat prejudicii societății prin încălcarea obligațiilor de diligență și loialitate, și nu admit extinderea răspunderii acestuia pentru obligațiile societății în ansamblu, cu atât mai mult în absența culpei.

Prin urmare, eliminarea vinovăției din noua structură a art.32 alin.(2) Legii insolvabilității contravine nu doar dispozițiilor constituționale și regimului general al răspunderii juridice, ci și naturii însăși a raporturilor dintre administrator și societate, care nu sunt raporturi de garanție personală, ci raporturi contractuale de mandat și reprezentare, în care răspunderea nu poate fi angajată decât în limitele unor fapte

imputabile. A transforma aceste raporturi într-un mecanism de preluare a datoriilor societății de către administrator, în lipsa culpei, reprezintă o deturnare a instituției răspunderii și o atingere gravă adusă securității juridice.

În mod relevant, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat în repetate rânduri că impunerea unor sarcini patrimoniale cu caracter punitiv, fără constatarea vinovăției, constituie o violare a art.6 §2 din Convenție, întrucât extinde prezumția de vinovăție dincolo de limitele permise într-un stat de drept (*cauza Jussila c. Finlandei*, 23.11.2006, §43). Totodată, Curtea a reiterat că extinderea automată a unei sancțiuni sau obligații financiare asupra unei persoane, în lipsa unei evaluări a conduitei sale, reprezintă o formă de răspundere obiectivă incompatibilă cu principiile fundamentale ale Convenției.

În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a Republicii Moldova a confirmat în mod expres că suportarea cheltuielilor administratorului provizoriu poate fi impusă membrilor organelor de conducere doar în măsura în care este stabilită culpa lor la apariția stării de insolvență (HCC nr.16/2020). Acest raționament a fost ulterior consolidat în HCC nr.8/2022, unde Curtea a arătat că, în lipsa culpei, nicio obligație patrimonială nu poate fi transferată asupra persoanelor din organul executiv, iar sarcina statului este de a reglementa un mecanism echitabil în situațiile în care nu sunt determinate persoane culpabile, nu de a crea o răspundere fără vină.

Prin urmare, norma contestată încalcă standardele constituționale și convenționale, transformând prezumția de nevinovăție într-o prezumție de culpabilitate, substituind evaluarea judiciară cu un automatism legislativ, incompatibil cu principiile statului de drept. Eliminarea vinovăției rupe echilibrul dintre interesele generale și cele individuale, lipsește de substanță obligația statului de a proteja drepturile persoanei și transformă funcția de administrator într-o sursă permanentă de risc patrimonial, independent de comportament, intenție sau neglijență.

Într-o societate democratică, un asemenea mecanism nu poate fi considerat legitim sau necesar, întrucât anulează garanțiile procedurale fundamentale și subminează însăși esența responsabilității juridice.

Încălcarea dreptului la apărare și a accesului efectiv la justiție (art.20 și art.26 din Constituție). Lipsirea instanței de marja de apreciere – contrar HCC nr.18/2020:

Reglementarea cuprinsă în art.32 alin.(2) din Legea insolvenței, în forma modificată, afectează în mod direct și profund dreptul fundamental la apărare și accesul liber la justiție, garantate de articolele 20 și 26 din Constituție.

Aceste drepturi nu reprezintă simple garanții procedurale, ci piloni esențiali ai ordinii constituționale, întrucât asigură posibilitatea reală a individului de a contesta orice

ingerință asupra drepturilor sale, de a fi ascultat în mod efectiv de o autoritate jurisdicțională și de a beneficia de un tratament procesual echitabil.

Or, ingerința asupra patrimoniului unei persoane poate fi justificată numai în măsura în care aceasta este supusă unui control jurisdicțional deplin, imparțial și efectiv, care să valorifice toate garanțiile de fond și procedurale inerente unui proces echitabil.

Textul contestat elimină practic orice posibilitate pentru persoane aflate în ipostaza de membri ai organului executiv de a se apăra în mod real și efectiv împotriva unei obligații patrimoniale impuse automat, întrucât norma nu condiționează obligația de existența vinovăției, a unei fapte ilicite, a unei legături cauzale, a unui prejudiciu sau a unei analize individualizate a conduitei persoanei.

În acest sens, unul dintre cele mai grave efecte ale reglementării contestate constă în eliminarea oricărei posibilități reale ca o persoană vizată – membru al organului executiv al debitorului – să-și exercite dreptul la apărare în fața instanței de insolabilitate.

Prin formularea imperativă a sintagmei „obligația [...] este trecută în sarcina organului executiv al debitorului”, legiuitorul a golit de conținut atât garanțiile constituționale ale accesului liber la justiție (art.20), cât și esența dreptului la apărare (art.26), transformând instanța de insolabilitate dintr-un organ de jurisdicție în unul de executare automată a unei obligații patrimoniale predefinite de legiuitor.

Astfel, instanța nu mai poate analiza dacă persoana vizată are vreo legătură factuală cu apariția stării de insolabilitate, dacă i se poate imputa vreo conduită culpabilă sau dacă există circumstanțe care justifică exonerarea sa. Rolul ei este redus la o simplă constatare formală a lipsei bunurilor în patrimoniul debitorului, urmată de aplicarea automată a obligației pecuniare asupra organului executiv.

Într-o asemenea arhitectură normativă, dreptul persoanei de a fi ascultată, de a administra probe, de a combate acuzațiile sau de a solicita individualizarea efectelor actului juridic devine iluzoriu. Dreptul la apărare este astfel amputat în însăși substanța sa, fiind lipsit de orice eficiență practică.

Natura acestei ingerințe devine și mai evidentă raportat la jurisprudența Curții Constituționale, în special Hotărârea nr.18 din 30.06.2020, prin care, Curtea a statuat că legiuitorul nu poate limita rolul instanței la o funcție formală, întrucât aceasta ar lipsi părțile de garanțiile unui proces echitabil. Curtea a subliniat că instanța trebuie să beneficieze de o jurisdicție deplină, atât cu privire la stabilirea situației de fapt, cât și cu privire la aplicarea normei juridice în circumstanțele concrete ale cauzei. Limitarea competenței sale la un simplu exercițiu scriptic echivalează cu o negare a funcției judiciare și cu o încălcare gravă a art.20 din Constituție.

În aceeași direcție s-a pronunțat și Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza *Silvester's Horeca SRL v. Belgia* (hotărârea din 4 martie 2004). Curtea a reținut că lipsirea instanței de posibilitatea de a examina concret proporționalitatea sarcinii impuse unei

persoane constituie o încălcare a art.6 CEDO, deoarece dreptul de acces la un tribunal nu se limitează la formalitatea sesizării acestuia, ci presupune capacitatea reală a instanței de a controla caracterul justificat, necesar și proporțional al obligației.

Aceeași regulă reiese și din cauza *Chevrol v. Franța* (hotărârea din 13 februarie 2003), în care Curtea a statuat că un tribunal trebuie să dețină jurisdicție deplină asupra chestiunilor de fapt și de drept esențiale pentru soluționarea litigiului, iar imposibilitatea de a aprecia aplicarea dreptului în circumstanțele concrete echivalează cu o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

Reglementarea contestată se află în contradicție directă cu aceste standarde. Prin trecerea automată și imperativă a obligației patrimoniale asupra organului executiv, instanța este împiedicată să exercite controlul de proporționalitate, să analizeze vinovăția, să stabilească eventuale circumstanțe exoneratoare sau să verifice dacă persoana vizată a avut posibilitatea efectivă de a preveni starea de insolvabilitate. Astfel, judecătorul devine un simplu instrument de aplicare mecanică a legii, fără posibilitatea de a realiza misiunea constituțională de garant al drepturilor fundamentale.

În plus, prin eliminarea marjei de apreciere a instanței, norma contestată lipsește persoana vizată de posibilitatea de a solicita analizarea individuală a situației sale. O obligație patrimonială impusă fără posibilitatea unui control judiciar efectiv reprezintă o ingerință inadmisibilă în dreptul la apărare.

Persoana nu poate demonstra lipsa culpei, nu poate contesta legătura de cauzalitate, nu poate invoca imposibilitatea materială de a preveni insolvabilitatea, nu poate solicita o individualizare a consecințelor. Prin efectul legii, ea este redusă la o entitate pasivă, asupra căreia se proiectează un efect sancționator automat, fără garanții procedurale.

Curtea Constituțională a subliniat constant, în jurisprudența sa, că dreptul la apărare nu poate fi teoretic și iluzoriu, ci trebuie să fie efectiv și practic. Or, în cazul articolului 32 alin.(2) Legii insolvenței, dreptul la apărare este privat de eficiență, deoarece persoana, indiferent de argumentele pe care le-ar invoca, este ținută să suporte o obligație patrimonială pe care instanța nu are posibilitatea să o înlăture sau să o adapteze circumstanțelor.

În consecință, norma contestată nu doar că încalcă art.20 și art.26 din Constituție, ci afectează însăși arhitectura dreptului la un proces echitabil, deturnând funcția instanței de la rolul ei natural de garant al drepturilor fundamentale către rolul de executant pasiv al unei sancțiuni pecuniare impuse de lege.

Ingerința gravă și disproporționată în dreptul de proprietate (art.46 Constituție și art.1 Protocolul nr.1 CEDO):

Dreptul de proprietate privată reprezintă un pilon fundamental al ordinii constituționale, fiind consacrat de art.46 și art.127 din Constituție și protejat suplimentar prin art.1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Protecția acestui drept impune statului obligația de a nu impune asupra patrimoniului unei persoane sarcini arbitrare, disproporționate sau lipsite de un scop legitim, și de a păstra în mod permanent un just echilibru între interesul general și interesele individuale.

Orice ingerință asupra proprietății trebuie să treacă testul triplu al legalității, scopului legitim și proporționalității — test elaborat constant în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (*James și alții c. Regatului Unit*, 21.02.1986, §50).

În sistemul Convenției, art.1 din Protocolul nr.1 cuprinde trei reguli distincte: regula generală privind respectarea bunurilor, regula privării de proprietate și regula privind controlul folosinței bunurilor.

Orice măsură a statului care impune o obligație patrimonială are natura unei ingerințe în sensul primei reguli (*SC Complex Herta Import Export SRL c. România*, 18.06.2013, §31; *Mamidakis c. Grecia*, 11.01.2007, §44). Curtea a subliniat în mod constant că și obligațiile pecuniare impuse unor persoane private constituie atingeri aduse dreptului de proprietate, întrucât generează o diminuare directă și imediată a patrimoniului acestora.

La caz, noua redacție a art.32 alin.(2) a Legii insolvenței contravine profund acestor cerințe, instituind o ingerință severă, lipsită de justificare și complet disproporționată în patrimoniul membrilor organului executiv al unei societăți comerciale insolvente, în situația în care acestora nu le este imputată cauza insolvenței.

În această logică, sintagma „este trecută în sarcina organului executiv al debitorului”, echivalează cu o ingerință severă, întrucât impune membrilor organului executiv obligația directă, automată și necondiționată de a acoperi remunerația administratorului provizoriu și cheltuielile aferente perioadei de observație.

Această obligație nu izvorăște dintr-un raport juridic, nu este asumată voluntar, nu decurge dintr-o faptă culpabilă, nu este fundamentată pe existența unei legături cauzale și nu este rezultatul vreunui raport contractual ori legal generator de răspundere. Ea este pur și simplu impusă de lege, exclusiv în considerarea calității persoanei, ceea ce reprezintă o formă de privare indirectă de proprietate, incompatibilă atât cu Constituția, cât și cu Convenția Europeană.

În primul rând, ingerința nu este „prevăzută de lege” în sensul constituțional și convențional al termenului. Or, sintagma „este trecută în sarcina organului executiv al debitorului” este lipsită de claritate, omisivă, ambiguă și incapabilă să ofere persoanei vizate o minimă previzibilitate cu privire la întinderea, natura ori temeiul juridic al obligației patrimoniale. O normă care nu definește natura raportului juridic — dacă este vorba despre răspundere civilă, despre o obligație de natură sancționatorie sau despre o

obligație *sui generis* – nu poate constitui un temei suficient pentru o ingerință atât de gravă asupra patrimoniului unei persoane private.

În al doilea rând, ingerința nu urmărește niciun scop legitim de utilitate publică. Curtea Constituțională, în Hotărârea nr.8 din 05.04.2022, a constatat expres că activitatea administratorului provizoriu are caracter de interes public și a statuat că lipsa unui mecanism de remunerare în situațiile lipsei patrimoniului debitorului trebuie remediată prin intervenția statului. Prin urmare, remunerarea administratorului provizoriu este o obligație născută într-un context de interes public. Or, dacă activitatea este de interes public, soluția constituțională nu poate fi transferarea acestei sarcini asupra unei persoane private nevinovate, ci asigurarea ei prin mijloace publice. Așa cum a reținut Curtea în decizia menționată, statul are obligația pozitivă de a institui mecanisme adecvate pentru realizarea interesului public, nu de a externaliza povara unei obligații publice asupra unor particulari.

Aceeași logică se aplică și în cazul de față, obligația de plată impusă organului executiv al societății debitoare nu este altceva decât o expropriere de facto a unei fracțiuni din patrimoniul său, impusă fără analiză individuală, fără finalitate legitimă și fără asigurarea justului echilibru între interesul general și protecția drepturilor individuale.

Curtea Europeană a statuat în cauza *Velikovi și alții c. Bulgaria* (15.03.2007) că statul nu poate transfera asupra unor indivizi obligații patrimoniale arbitrare sau disproporționate, în lipsa unui scop legitim și fără a exista o legătură causală între conduita persoanei și sarcina impusă. Mai mult, în *Sovtransavto Holding c. Ucraina* (25.07.2002, §§96–99), Curtea a reținut că o ingerință formal „prevăzută de lege”, dar care este arbitrară, lipsită de fundament și care generează o sarcină individuală excesivă, încalcă art.1 Protocolul nr.1.

Aceleași raționamente se aplică și prezentului caz, în care obligația de remunerare a administratorului provizoriu, calificată chiar de Curtea Constituțională prin HCC nr.8/2022 drept o obligație ce ține de interesul public, este transferată de legiuitor asupra unei persoane private care nu are nicio legătură juridică sau factuală cu necesitatea acestor cheltuieli, care nu are niciun beneficiu din procedura de observație, niciun raport juridic direct cu administratorul provizoriu și nicio culpă în apariția stării de insolvență.

Aplicând aceste raționamente la situația de față, se observă că legiuitorul a creat un mecanism prin care, independent de vinovăție, membrii organului executiv al debitorului devin plătitori ai unor cheltuieli aferente unei proceduri de interes public, ceea ce generează o sarcină individuală excesivă, complet ruptă de orice justificare obiectivă.

În al treilea rând, chiar dacă s-ar admite formal că norma urmărește un scop legitim, aceasta nu respectă condiția proporționalității. Impunerea unei obligații patrimoniale personale, directe și necondiționate asupra unui administrator nevinovat

constituie o sarcină excesivă, ruptă de orice raport causal cu situația financiară a debitorului.

În plan intern, art.46 din Constituție nu permite instituirea unei forme de „expropriere indirectă” prin impunerea unei obligații patrimoniale fără cauză legitimă și fără despăgubire. Normele interne ale dreptului civil conțin, de altfel, garanții solide împotriva atragerii răspunderii în lipsa vinovăției (art.20 Cod civil) și prevăd că patrimoniul persoanei juridice se separă de patrimoniul administratorului (art.184 Cod civil; art.9 și art.69–76 din Legea SRL).

Reglementarea contestată ignoră în mod flagrant această separație fundamentală între patrimoniul societății și patrimoniul administratorului, transformând funcția de administrator – care în dreptul societar este o funcție de reprezentare și gestiune – într-o funcție cu potențial punitiv asupra patrimoniului personal.

În același timp, Curtea Constituțională a reținut în Hotărârea nr.16 din 09.06.2020 că suportarea cheltuielilor administratorului provizoriu de către organele de conducere este constituțională doar în măsura în care este demonstrată culpa acestora.

Această condiție — existența culpei — nu este un detaliu tehnic, ci reprezintă o limită constituțională esențială, o garanție împotriva ingerințelor abuzive în patrimoniul persoanelor nevinovate.

Redacția actuală a art.32 alin.(2) înlătură complet condiția vinovăției și transformă obligația într-una automată. Or, în lumina art.46 și art.54 din Constituție, nicio ingerință asupra patrimoniului unei persoane nu poate fi justificată dacă nu există o analiză individualizată a comportamentului său, a raportului causal și a proporționalității măsurii.

Prin urmare, sintagma contestată produce o ingerință frontală, lipsită de justificare și disproporționată în dreptul de proprietate, transferând asupra administratorului sarcini patrimoniale care, în logica constituțională și convențională, aparțin statului.

În loc să îndeplinească această obligație, legiuitorul a ales soluția opusă prin care a impus sarcina asupra membrilor organului executiv al debitorului, fără ca aceștia să fi beneficiat, determinat sau contribuit în orice fel la necesitatea acestor cheltuieli. O asemenea măsură nu poate fi calificată ca “urmărind un scop legitim”, ci reprezintă un transfer arbitrar al unui cost de interes public asupra unui individ particular.

În ansamblu, ingerința produsă prin art.32 alin.(2) Legii insolvenței, nu satisface cerința de legalitate, nu urmărește un scop legitim și nu respectă proporționalitatea, plasând asupra persoanei o sarcină individuală excesivă, imprevizibilă și arbitrară.

O asemenea ingerință nu poate fi compatibilă nici cu Constituția, nici cu Convenția Europeană, fiind substanțial contrară art.46 din Constituție și art.1 al Protocolului nr.1 la CEDO.

Aceasta echivalează cu o formă de expropriere indirectă fără despăgubire, contrară art.46 din Constituție și art.1 Protocolul nr.1 la CEDO. Prin instituirea unei obligații patrimoniale fără fundament causal, fără vinovăție și fără legătură cu conduita persoanei,

norma contestată rupe justul echilibru dintre interesul general și drepturile individuale, transformând membrii organului executiv în garanți personali ai unei obligații publice — situație radical incompatibilă cu ordinea constituțională și convențională.

Lipsa unui scop legitim și a raportului de proporționalitate între mijlocul ales și scopul urmărit (art.54 din Constituție):

Deși scopul aparent al legiuitorului a fost asigurarea continuității funcției administratorului provizoriu și garantarea plății remunerației sale, modul ales pentru realizarea acestui scop nu este compatibil cu principiul proporționalității.

Curtea Constituțională, în Hotărârea nr. 8 din 05.04.2022, a constatat expres că problema remunerației administratorilor provizorii poate fi remediată prin intervenția statului, sugerându-se alocarea mijloacelor bugetare necesare.

Cu toate acestea, Parlamentul a ales o soluție diametral opusă, transferând întreaga sarcină financiară asupra unei persoane private — organul executiv — fără evaluarea vinovăției și fără garanții procedurale.

Această soluție legislativă, răstoarnă sensul raționamentelor Curții, substituind un mecanism de protecție a persoanelor nevinovate cu o măsură represivă împotriva lor, astfel încât această soluție nu urmărește un scop legitim în sensul art.54 alin.(2) din Constituție și nu poate fi considerată necesară într-o societate democratică.

Existența unor măsuri alternative rezonabile și mai puțin intruzive:

În executarea Hotărârii nr. 8/2022, Curtea a sugerat explicit crearea unui mecanism bugetar sau a unui fond special pentru remunerare a administratorilor provizorii în cauzele unde nu există bunuri în patrimoniul debitorului, iar persoanelor responsabile nu le este imputată culpa în insolvabilitatea debitorului.

O asemenea soluție ar fi fost eficientă, previzibilă și ar fi protejat echilibrul între interesul public (remunerarea administratorilor provizorii), cât și drepturile individuale ale persoanelor nevinovate de starea insolvabilității debitorului.

Prin urmare, legiuitorul avea la dispoziție măsuri mai puțin restrictive, însă a preferat o soluție arbitrară, care încalcă principiul proporționalității și obligația de loialitate constituțională a Parlamentului față de hotărârile Curții Constituționale (art. 140 din Constituție).

Legiuitorul ar fi putut institui un mecanism distinct de finanțare, prin crearea unui fond special similar celui prevăzut pentru plata onorariilor avocaților din oficiu, conform art. 5 din Legea nr. 198 din 26.07.2007 privind asistența juridică garantată de stat. Acest fond, alimentat din bugetul de stat, ar fi asigurat remunerarea administratorilor provizorii în situațiile în care patrimoniul debitorului este inexistent sau insuficient pentru

acoperirea cheltuielilor procedurii, iar persoanele responsabile de starea de insolvabilitate nu pot fi identificate ori trase la răspundere. Ulterior, sumele achitate din acest fond ar fi putut fi recuperate prin acțiuni în regres îndreptate împotriva persoanelor vinovate de producerea stării de insolvabilitate.

Așadar, existau alternative rezonabile, eficiente și conforme principiului proporționalității, fără a impune o sarcină patrimonială directă asupra unor persoane nevinovate.

Prin instituirea acestei obligații, în redacția actuală a art.32 alin.(2) Legii insolvabilității, se creează un climat de insecuritate juridică și descurajează asumarea funcțiilor executive în societățile comerciale, întrucât implică riscuri patrimoniale independente de vinovăție.

În plan economic, aceasta conduce la refuzul persoanelor competente de a ocupa funcții de administrator, afectând astfel buna guvernare corporativă și încrederea mediului de afaceri. În special, în plan juridic, norma creează precedentul periculos al răspunderii fără culpă, subminând principiile de drept ale statului.

Concluzii:

În lumina tuturor argumentelor dezvoltate anterior, rezultă cu evidență că redacția actuală a art.32 alin.(2) din Legea insolvabilității nr.149/2012, modificat prin Legea nr.313/2024, reprezintă o abatere gravă de la arhitectura constituțională a drepturilor fundamentale, de la principiile de bază ale dreptului civil și societar, precum și de la standardele europene privind protecția proprietății și garantarea procesului echitabil. Norma contestată nu constituie o simplă opțiune legislativă criticabilă, ci un veritabil derapaj normativ, care afectează direct și profund securitatea juridică, funcția justiției, arhitectura răspunderii juridice și protecția patrimoniului persoanelor private.

În mod sistematic și convergent, s-a demonstrat că ingerința legislativă încalcă cerințele constituționale de calitate a legii, fiind redactată într-o manieră imprevizibilă, ambiguă și lipsită de criterii obiective, imposibil de conciliat cu art.23 din Constituție și cu jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului privind previzibilitatea normei. Lipsa definirii naturii obligației, a condițiilor în care aceasta devine exigibilă și, mai ales, eliminarea vinovăției ca premisă indispensabilă a oricărei răspunderi juridice transformă norma într-un instrument arbitrar, incompatibil cu statul de drept.

Pe de altă parte, eliminarea integrală a evaluării culpei și substituirea acesteia cu un criteriu pur formal – simpla calitate de membru al organului executiv – deturbează însăși natura raportului dintre administrator și societate, anulând autonomia patrimonială a persoanei juridice și încălcând regulile fundamentale ale răspunderii civile, consacrate de art.20, art.184 Cod civil și art.9, art.69–76 din Legea nr.135/2007. Această transformare, de la o eventuală răspundere delictuală individualizată la o obligație

patrimonială automată și obiectivă, nu reprezintă o ajustare tehnică, ci o schimbare de paradigmă contrară Constituției.

Totodată, sintagma contestată privează instanța de orice marjă de apreciere, reducând rolul judecătorului la o formalitate mecanică, ceea ce subminează însăși funcția jurisdicțională, contrar art.20 și art.26 din Constituție și jurisprudenței CEDO, care consacră necesitatea existenței unui control judiciar deplin asupra oricărei sarcini patrimoniale impuse prin lege.

În dimensiunea patrimonială, noua reglementare produce o ingerință severă și disproporționată în dreptul de proprietate al membrilor organului executiv, afectând patrimoniul acestora într-o manieră echivalentă unei exproprieri indirecte. În lipsa unui scop legitim, fără legătură cauzală cu conduita persoanei vizate și fără respectarea justului echilibru între interesul general și protecția proprietății, măsura contravine frontal art.46 și art.127 din Constituție și art.1 Protocolul nr.1 la CEDO. Jurisprudența Curții confirmă că statul nu poate impune indivizilor obligații pecuniare arbitrare, disproporționate și lipsite de fundament juridic individual.

Mai mult, în procedura de insolvabilitate, Curtea Constituțională a statuat în mod repetat că suportarea cheltuielilor administratorilor poate fi impusă persoanelor doar „în măsura în care le este demonstrată culpa” și că, în lipsa persoanelor culpabile, remunerarea administratorului provizoriu este o sarcină publică ce revine statului. În pofida acestor repere obligatorii, legiuitorul a adoptat o soluție care nu doar ignoră aceste standarde, ci le contrazice fundamental, transformând o obligație de interes public într-o datorie personală, automată și nejustificată a unor persoane nevinovate.

În ansamblu, textul contestat alterează echilibrul constituțional dintre stat și individ, permițând transferarea asupra persoanelor private a unor sarcini publice fără control, fără justificare, fără analiză individualizată și fără garanții procesuale. Această soluție legislativă nu doar contravine Constituției, ci creează un precedent periculos, afectând în mod sistemic încrederea în ordinea juridică, stabilitatea mediului de afaceri și protecția drepturilor fundamentale.

În concluzie, ingerința instituită prin art.32 alin.(2) din Legea insolvabilității, în forma actuală, nu poate fi conciliată cu exigențele statului de drept, cu garanțiile constituționale ale dreptului de proprietate, cu principiul răspunderii subiective, cu rolul constituțional al instanței de judecată și cu standardele europene în materia protecției drepturilor patrimoniale. Această reglementare produce efecte care depășesc cu mult orice limită constituțională a restrângerii drepturilor și libertăților fundamentale și impune, în mod necesar și urgent, constatarea neconstituționalității sintagmei contestate.

F. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII:

Reieșind din considerentele expuse, în temeiul art.135 alin.(1) lit.a) din Constituția RM, art.4 alin.(1) lit.a), 25 alin.(1) lit.e) Legii nr.74 din 10.04.2025 cu privire la Curtea Constituțională, art.4 alin.(1) lit.a), art.39 din Codul Jurisdicției Constituționale, art.12¹ CPC, **solicităm:**

Efectuarea controlului de constituționalitate și declararea neconstituțională a prevederilor art.32 alin.(2) din Legea insolvenței nr.149/2012 (în redacția Legii nr.313 din 26.12.2024, MO8-10/16.01.25 art.25, în vigoare 16.02.2025), în partea sintagmei „este trecută în sarcina organului executiv al debitorului”.

G. Lista documentelor relevante:

-Extras cu prevederile art.32 alin.(2) Legii insolabilității (în redacția Legii nr.149 din 29.06.2012, în vigoare din 13.03.2013).

-Extras cu prevederile art.32 alin.(2) Legii insolabilității (în redacția Legii nr.313 din 26.12.2024, MO8-10/16.01.25 art.25, în vigoare 16.02.2025).

-Hotărârea Curții Constituționale nr.16 din 09.06.2020 „privind excepția de neconstituționalitate a art.70 alin.(3) și (13) din Legea insolabilității”.

-Hotărârea Curții Constituționale nr.8 din 05.04.2022 „privind excepția de neconstituționalitate a art.25 alin.(6) și 32 din Legea insolabilității”.

H. Declarația și semnătura autorului sesizării

Declar pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice.

Denis GRECU, Avocat
în interesele lui Verbanov Vladimir

ÎNCHEIERE

În numele Legii

04 decembrie 2025

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău, sediul Central

În componența completului:

Președintele ședinței, judecătorul

Guțan Vitalie

Grefier

Boclinca Gabriela

examinând în sediul instanței, în ședință publică, în cadrul examinării cererii administratorului autorizat Verdeș Alexandru privind stabilirea și încasarea remunerației pentru perioada provizorie a debitorului SRL "Hygieiacom",

cererea reprezentantului pârâtului Verbanov Vladimir, avocatul Grecu Denis privind ridicarea excepțiilor de neconstituționalitate a prevederilor art. 32 alin. (2) din Legea insolvenței,

A CONSTATAT:

La 29.11.2023, creditorul Serviciul Fiscal de Stat a înaintat cerere introductivă privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul SRL "Hygieiacom".

Prin încheierea Judecătoria Chișinău, sediul Central din 01.12.2023, a fost admisă spre examinare cererea introductivă depusă de creditorul Serviciul Fiscal de Stat privind intentarea procesului de insolvență față de debitorul SRL "Hygieiacom", s-a instituit perioada de observație, iar în calitate de administrator provizoriu a fost desemnat Verdeș Alexandru, titular a autorizației nr. 88 din 14.01.2015.

La data de 01.04.2024, de către reprezentantul creditorului Prisecaru Igor, avocatul Grecu Denis a fost înaintă cerere de alăturare la cererea introductivă a Serviciului Fiscal de Stat împotriva SRL "Hygieiacom".

La 31.01.2024, administratorul autorizat Verdeș Alexandru a înainta cerere privind stabilirea și încasarea remunerației pentru perioada provizorie a debitorului SRL "Hygieiacom".

A solicitat aprobarea remunerației administratorului provizoriu pentru perioada 01.12.2023 – 31.01.2024 în mărime de 26 400 lei și a încasa din contul administratorului statutar Verbanov Vladimir suma de 26 400 lei.

Prin hotărârea Judecătoria Chișinău, sediul Central din 02 aprilie 2024, s-a admis cererea introductivă înaintată de creditorul Serviciul Fiscal de Stat și cererea de alăturare la cererea introductivă înaintată de creditorul Prisecaru Igor; s-a constatat insolvența debitorului și s-a intentat procesul de insolvență față de SRL "Hygieiacom", s-a dispus inițierea procedurii simplificate a falimentului și dizolvarea SRL "Hygieiacom", cu numărul de identificare de stat și codul fiscal 1014600023889, cu sediul: MD-2072, str. Nicolai Zelinski, 33/1, ap.(of.) 107, mun. Chișinău, Republica Moldova. S-a desemnat în calitate de lichidator al SRL "Hygieiacom" – Verdeș Alexandru, deținătorul autorizației nr. 88 din 14.01.2015.

Prin încheierea protocolară din 14.07.2025, au fost atrași în calitate de intervenienți accesorii de partea pârâtului la examinarea acestei chestiuni: SRL "V.Develop", baci Victoria și Ronzon Dominique.

La 18.11.2025, reprezentantul pârâtului Verbanov Vladimir, avocatul Grecu Denis a înaintat cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 32 alin. (2) din Legea insolvenței (în redacția Legii nr.313 din 26.12.2024, MO8-10/16.01.25 art. 25, în vigoare 16.02.2025), în partea sintagmei "este trecută în sarcina organului executiv al debitorului".

Reprezentantul pârâtului Verbanov Vladimir, avocatul Grecu Denis în ședință nu s-a prezentat, însă prin cererea din 18.11.2025 a solicitat examinarea acestei cereri în lipsa sa.

Intervenientul accesoriu Baci Victoria, tot ea și reprezentant al SRL "V.Develop", în ședință nu s-a prezenta, fiind legal citată, ia prin cererea din 18.11.2025 a solicitat amânarea pe motive de boală.

Lichidatorul SRL "Hygieiacom", Verdeș Alexandru în ședință a menționat că trebuie verificat dacă asupra acestei norme nu s-a pronunțat anterior Curtea Constituțională.

Audiind opinia participanților la proces prezenți în ședință și analizând solicitarea formulată de către reprezentantul pârâtului Verbanov Vladimir, avocatul Grecu Denis privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța de judecată o admite, din considerentele ce urmează.

Potrivit prevederilor art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, procesul de insolvență se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Reglementări similare se regăsesc și în art. 356 Cod de procedură civilă, potrivit cărora cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

Potrivit art. 12¹ alin. (1) Cod de procedură civilă, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța *nu* este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, *limitându-se exclusiv* la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amână pledoariile.

În acest context, Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a relevat următoarele: "82. [j]udecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82."

Din conținutul solicitării de ridicare a excepției de neconstituționalitate, instanța reține că aceasta vizează următoarea normă:

- art. 32 alin. (2) din Legea insolvenței (în redacția în vigoare din 16.02.2025), în partea sintagmei *"este trecută în sarcina organului executiv al debitorului"*.

În acest context, instanța menționează că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Astfel, sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța menționează că, norma vizată de către reprezentantul autorului sesizării constituie obiect al controlului de constituționalitate.

De asemenea, ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost solicitată de către reprezentantul pârâtului Verbanov Vladimir, avocatul Grecu Denis, iar norma vizată nu a mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont că norma solicitată a fi supusă controlului de constituționalitate urmează a fi aplicată la soluționarea cauzei deduse judecării (încasarea remunerației pentru perioada provizorie de la organul executiv al debitorului), având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normei contestate, instanța admite solicitarea reprezentantului pârâtului Verbanov Vladimir, avocatul Grecu Denis și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 32 alin. (2) din Legea insolvenței (în redacția în vigoare din 16.02.2025), în partea sintagmei *"este trecută în sarcina organului executiv al debitorului"*.

În conformitate cu art. 1 alin. (4) din Legea insolvenței, art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se admite cererea reprezentantului pârâtului Verbanov Vladimir, avocatul Grecu Denis de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 32 alin. (2) din Legea insolvenței (în redacția în vigoare din 16.02.2025), în partea sintagmei *"este trecută în sarcina organului executiv al debitorului"*.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere și sesizarea de ridicare a excepției de neconstituționalitate, pentru a fi examinate conform competenței.

Se continuă examinarea cererii administratorului autorizat Verdeș Alexandru privind stabilirea și încasarea remunerației pentru perioada provizorie a debitorului SRL "Hygieiacom", până la pledoarii, care se amână până la soluționarea de către Curtea Constituțională a sesizării privind excepția de neconstituționalitate.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

/semnătura/

Guțan Vitalie

Copia corespunde originalului
Judecătorul

Guțan Vitalie